

Βοτανικό Μουσείο

Το Βοτανικό Μουσείο (Β.Μ.) του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών ανήκει στο Τμήμα Βιολογίας. Αυτονομήθηκε το έτος 1868 από το παλαιό Φυσιογραφικό Μουσείο, το οποίο φιλοξενούσε τις βοτανικές, ζωολογικές και ορυκτολογικές συλλογές του Πανεπιστημίου Αθηνών από το έτος 1850.

Ως πρώτος διευθυντής του Β.Μ. ορίστηκε ο καθηγητής της Βοτανικής Θ.

Ορφανίδης, τον οποίο διαδέχτηκε ο Αφεντούλης (1882) και τον τελευταίο ο Μηλιαράκης (1893). Το έτος 1918 ορίστηκε διευθυντής ο καθηγητής της Βοτανικής Ι. Πολίτης, ο οποίος μεταξύ άλλων ασχολήθηκε με την μετεγκατάσταση των συλλογών από το ισόγειο της νομικής σχολής στον πρώτο όροφο του Χημείου. Επίσης ο Πολίτης δημιούργησε την πρώτη συλλογή θαλλοφύτων. Από το έτος 1957 έως και σήμερα, διευθυντές του Β.Μ. έχουν διατελέσει οι Χ. Διαπούλης (1957 –1968), Κ. Μητράκος (1968–1969), Κ. Αναγνωστίδης (1969–1992) και Α. Οικονόμου-Αμίλλη (1992–σήμερα).

Το διάστημα 1965–1982 οι

συλλογές του Μουσείου στεγάστηκαν στο κτίριο της σημερινής Φοιτητικής Εστίας της Πανεπιστημιόπολης, ενώ με την ολοκλήρωση των νέων κτιρίων της Φυσικομαθηματικής Σχολής το Βοτανικό Μουσείο είναι πλέον εγκατεστημένο σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο του Τμήματος Βιολογίας. Το έτος 1983, το τότε επιστημονικό και τεχνικό προσωπικό του Μουσείου εντάχθηκε στον Τομέα Οικολογίας και Ταξινομικής και το έτος 2004 το Μουσείο στελεχώθηκε με δύο επιμελητές.

Ταχυδρομική
διεύθυνση: Τμήμα
Βιολογίας,
Πανεπιστημιόπολη,
157 84 Ζωγράφου

Τηλέφωνο: 210-727
4325, 210-727 4363

Τηλεομοιότυπο(fax):
210-727 4885

E-mail:
aamilli(at)biol.uoa.gr

Βοτανικό Μουσείο

Οι Συλλογές

Από τις παλαιές συλλογές του Μουσείου ως σημαντικότερες θεωρούνται τα αποξηραμένα δείγματα φυτών του T. von Heldreich, T.Γ. Ορφανίδη και Β. Τούντα. Σημειώνεται ότι επίσημη και αξιόπιστη καταγραφή των δειγμάτων δεν έχει επιτευχθεί μέχρι σήμερα για τις περισσότερες ομάδες φυτών, το δε πλήθος τους είναι πιο πολυάριθμο από την αναγραφόμενη επίσημη τιμή (117.000 δείγματα αναφέρονται στο Index herbariorum).

Στις νεώτερες συλλογές του Μουσείου περιλαμβάνονται μυκητολογικό υλικό, καθώς και δείγματα σπερματοφύτων και φυκών από συνεργαζόμενους βοτανικούς κυρίως του Τομέα Οικολογίας και Ταξινομικής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Οι τελευταίες συλλογές αφορούν σε φυτά του ελλαδικού κυρίως χώρου, αλλά και άλλων περιοχών του κόσμου, τα οποία στην πλειονότητα δεν έχουν μέχρι σήμερα επίσημα καταχωρηθεί και καταγραφεί.

Το μουσειακό υλικό εξυπηρετεί ερευνητικές ανάγκες βοτανικών και οικολόγων που ασχολούνται με θέματα Συστηματικής Βοτανικής, Βιογεωγραφίας, Οικολογίας και Προστασίας του Περιβάλλοντος. Συμβάλλει επίσης στην καλύτερη εκπαίδευση φοιτητών κυρίως του Τμήματος Βιολογίας στα πλαίσια αντιστοίχου περιεχομένου μαθημάτων. Στις άμεσες μελλοντικές δραστηριότητες του Βοτανικού Μουσείου είναι και η λειτουργία εκθέσεων, ανοικτών στο ευρύ κοινό, με στόχο την οικολογική και πολιτισμική επιμόρφωση των πολιτών. Το herbarium (συλλογές αποξηραμένων φυτικών δειγμάτων) δεν είναι προσβάσιμο στο ευρύ κοινό. Ειδικοί έλληνες ή ξένοι επιστήμονες έχουν τη δυνατότητα να εξετάζουν δείγματα φυτών (κυρίως δείγματα περιλαμβανόμενα σε καταλόγους με επίσημη καταχώρηση) μετά από προηγούμενη συνεννόηση με τους υπευθύνους.

Μέρος των δειγμάτων του ελλαδικού χώρου είναι διαθέσιμο για δανεισμό ή ανταλλαγές με φυτά από διάφορες περιοχές του κόσμου, ιδίως τη Μεσόγειο. "Τύποι" επίσημα κατατεθειμένοι στο Βοτανικό Μουσείο (= πρωτότυπο υλικό απαραίτητο για την καθιέρωση νέων για την επίσημη ταξινομικών μονάδων) δεν δανείζονται.

Βοτανικό Μουσείο

Μόνιμη Έκθεση 'Αττικό Τοπίο & Περιβάλλον'

Από τον Νοέμβριο 1997, στους χώρους του Βοτανικού Μουσείου στεγάζεται μια μόνιμη έκθεση με αντικείμενο το 'Αττικό Τοπίο και Περιβάλλον'. Η έκθεση αυτή περιέχει μέρος προγενέστερου σχετικού υλικού που είχε στεγαστεί στον ΟΛΠ. Με τη μόνιμη στέγαση στο Βοτανικό Μουσείο του Πανεπιστημίου Αθηνών, το υλικό αξιοποιήθηκε περαιτέρω για την περιβαλλοντική ενημέρωση και ευαισθητοποίηση φοιτητών, μαθητών και του ευρύτερου κοινού.

Στην ενότητα του 'Φυσικού Περιβάλλοντος' παρουσιάζεται εποπτικό υλικό τόσο για την αβιοτική (γεωλογία, κλιματολογία), όσο και για τη βιοτική (παλαιοντολογία, βοτανική, ζωολογία) συνιστώσα, πληροφορίες που συγκλίνουν στην κατανόηση της οικολογίας της περιοχής. Τμήματα της ενότητας αυτής αναφέρονται σε χαρακτηριστικούς βιοτόπους της Αττικής, από την ορεινή μέχρι και τη θαλάσσια ζώνη, καθώς και σε βιοτόπους ιδιαίτερου ενδιαφέροντος, όπως σπήλαια. Επίσης παρουσιάζονται περιοχές που τυγχάνουν ειδικών καθεστώτων προστασίας, όπως οι Εθνικοί Δρυμοί και τα Αισθητικά Δάση.

Γνωρίζοντας τη μακρά ανθρωπίνη δραστηριότητα στην Αττική και την επίδραση αυτής στο φυσικό περιβάλλον, η Έκθεση επεκτείνεται και στην παρουσίαση παραδειγμάτων 'ανατροπής της οικολογικής ισορροπίας' λόγω της ανθρωπογενούς δραστηριότητας. Σε εμβόλιμες ενότητες της Έκθεσης παρουσιάζονται στοιχεία από το πολιτισμικό, δημογραφικό και κοινωνικό κεφάλαιο του αστικού περιβάλλοντος της Αττικής. Συγκεκριμένα, παρατίθεται φωτογραφικό υλικό και αντίγραφα από απεικονίσεις του Αττικού τοπίου, όπως το αποτύπωσαν διάφοροι περιηγητές και καλλιτέχνες. Επίσης περιγράφονται πτυχές της δυναμικής του αστικού περιβάλλοντος, όπως η εξέλιξη της Αθήνας από την εποχή της Οθωμανικής κυριαρχίας μέχρι και σήμερα, καθώς και η πορεία της πληθυσμιακής αύξησης με τις επιπτώσεις που επιφέρει στο σύγχρονο περιβάλλον.

Το υλικό της Έκθεσης είναι είτε φωτογραφικό, είτε υπό μορφή μακέτας ή προπλάσματος με ευχάριστη σκηνογραφική παρουσίαση των εκθεμάτων. Δεν έχει, δηλ., μουσειακό χαρακτήρα. Ωστόσο, προσφέρει το απαραίτητο έναυσμα για την αναζήτηση πρωτότυπου υλικού σε άλλους χώρους και φιλοδοξεί να γίνει χώρος με δυναμικό χαρακτήρα, ώστε να χρησιμεύσει και ως ερέθισμα για την αναμόρφωση της Αττικής.